

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

208847

การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เศรษฐศาสตร์เบื้องต้นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

โดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิด 4 MAT

THE DEVELOPMENT OF ANALYSIS THINKING AND ACHIEVEMENT

ECONOMIC STUDIES FOR STUDENTS MATTHAYOMSUKSA

5 BY 4 MAT MODEL

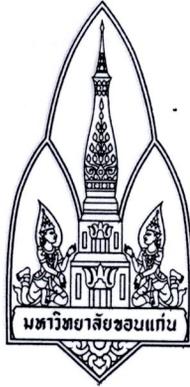
นางชวัญตา มาทมนาน

วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พ.ศ. 2553

๖๐๐๒๕๗๒๐๒

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

208847

การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

โดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิด 4 MAT

THE DEVELOPMENT OF ANALYSIS THINKING AND ACHIEVEMENT

ECONOMIC STUDIES FOR STUDENTS MATTHAYOMSUKSA

5 BY 4 MAT MODEL

นางขวัญตา มาพะเนา

วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พ.ศ. 2553

การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
สาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
โดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิด 4 MAT

นางขวัญตา มาพะเนา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
พ.ศ. 2553

**THE DEVELOPMENT OF ANALYSIS THINKING AND ACHIEVEMENT
ECONOMIC STUDIES FOR STUDENTS MATTHAYOMSUKSA
5 BY 4 MAT MODEL**

MRS. KWANTA MAPANOAW

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENT
FOR THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE EDUCATING
IN CURRICULUM AND INSTRUCTING SOCIAL
GRADUATE SCHOOL KHON KAEN UNIVERSITY**

2010

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
หลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

ชื่อวิทยานิพนธ์: การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
สาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
โดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิด 4 MAT

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์: นางขวัญตา มาพะเนา

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. สำเร็จ บุรชัย ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ลัดดา ศิลาน้อย กรรมการ
รองศาสตราจารย์นิลมณี พิทักษ์ กรรมการ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

..... *cm u* อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ลัดดา ศิลาน้อย)

..... *Dr. M. M.*
(รองศาสตราจารย์ ดร. ลำปาง แม่่นมาคย์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

..... *T.M.*
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพศาล สุวรรณน้อย)
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ขวัญตา มาพะเนาวิ. 2553. การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
สาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการสอน
ตามแนวคิด 4 MAT. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร
และการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: รองศาสตราจารย์ลัดดา สีลาน้อย

บทคัดย่อ

208847

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์
และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1
โดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิด 4 MAT กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนเขวไร่ศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน
44 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ
การสอนตามแนวคิด 4 MAT สาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ จำนวน 13 แผน 2) เครื่องมือที่ใช้ใน
การเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนแบบสัมภาษณ์นักเรียนแบบ
บันทึกความคิดเห็นนักเรียนแบบทดสอบย่อยท้ายวงจร 3) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการวิจัย
ได้แก่แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์

การวิจัยนี้ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ 3 วงจร ผู้วิจัยทำการทดสอบวัดความสามารถการคิด
วิเคราะห์ของนักเรียนก่อนเรียน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบ
สังเกตพฤติกรรมนักเรียนแบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบบันทึกความคิดเห็นนักเรียนและแบบทดสอบ
ย่อยท้ายวงจร หลังสิ้นสุดการสอนในแต่ละวงจรได้ทำการทดสอบเพื่อประเมินพัฒนาการการเรียนรู้
ของนักเรียน แล้วนำข้อมูลจากการสะท้อนผลการปฏิบัติมาวิเคราะห์ผลร่วมกับครูผู้ช่วยวิจัย
เพื่อปรับปรุงแก้ไขการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจนครบ 3 วงจร จากนั้น ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน และทดสอบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์หลังเรียนอีกครั้งเพื่อเปรียบเทียบผล
ของการพัฒนา

ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถการคิดวิเคราะห์นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 มีคะแนน
ผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 79.54 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในสาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์
คะแนนผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 86.36 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

Kwanta Mapanoaw. 2010. **The Development of Analytical Thinking and Achievement**

Economic Studies for Students Mathayomsuksa 5 by 4 Mat Model.

Master of Education Thesis in Curriculum and Instruction, Graduate School,

Khon Kaen University.

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Ladda Silanoi

ABSTRACT

208847

The purposes of this research were to: for development ability the analytical thinking of and achievement learning Economics of Mathayomsuksa V, room 1 through the use of teaching 4 MAT Method Based. The target group used in this research was consisted of 44 students in Mathayomsuksa V, room 1, Khaowraisuksa School, the Office of Educational Service Area, Mahasarakam 3. The instruments used in this research were: 1) 13 project plan activities Economics lesson plans through the use of 4MAT Method Based. 2) the instruments collect data consist of : student behavior observation form, student interview form , final test for end of cycle. 3) assessment instruments this research as for instance : learning achievement test and analytical thinking test.

The research and co-research collect data through three cycles. The researcher had pre-test making ability test analytical thinking, all of process learning collect data as the result through the use of student observation form, student interview form and final test for end of cycle. Afterward of each cycles the researcher making the test for development learning all students then reflective data as the result analytical to be co-research with assistance teacher, for adjustment learning almost three cycles there from making test achievement learning and ability analytical thinking post-test for each once to compare as result development.

The major findings were as follow: ability the analytical thinking of Mathayomsuksa V, room 1 passed the prescribe criteria this 79.54% and had made a mean score for the achievement in studying Economics passed the prescribe criteria this 86.36% all of students.

วิทยานิพนธ์นี้ มอบส่วนดีให้บุพการี คณาจารย์ และครอบครัว

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ลัดดา ศิลาน้อย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ คำปรึกษาในด้านความรู้ ความคิดแนวทางที่เป็นประโยชน์ตลอดจนช่วยตรวจสอบข้อบกพร่องต่างๆของวิทยานิพนธ์ให้ถูกต้อง สมบูรณ์ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. สำเร็จ บุรชัย ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์นิลฉนิ พิทักษ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาแนะนำแก้ไขจนการสอบสามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาหลักสูตรและการสอน กลุ่มเฉพาะวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นทุกท่าน ที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทความรู้แนวคิด และประสบการณ์อันมีคุณค่ายิ่งแก่ศิษย์

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ศักดิ์สิทธิ์ หัสมินทร์ อาจารย์ณัฐมน ไสเหลื่อม และคุณक्रमโน มาพะเนาวิ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้คำแนะนำ และตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ทำให้งานวิจัยมีคุณค่ามากขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร โรงเรียนเขวาไร่ศึกษา โรงเรียนโกสุมพิทยาสรรค์ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ครูผู้ช่วยวิจัย และขอขอบใจนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 ที่ให้ความอนุเคราะห์ ความร่วมมือ และช่วยเหลือในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขวัญตา มาพะเนาวิ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
คำอุทิศ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	5
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	6
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	9
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 เอกสารเกี่ยวกับการเรียนการสอน	11
2.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์	22
2.3 เอกสารเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT	37
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41
2.5 กรอบแนวคิดการวิจัย	43
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
3.1 รูปแบบการวิจัย	45
3.2 กลุ่มเป้าหมาย	51
3.3 ตัวแปรที่ศึกษา	51
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	51
3.5 วิธีดำเนินการทดลอง และการเก็บรวบรวมข้อมูล	58
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	61
3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล	63

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล	
4.1 สภาพทั่วไป และบริบทของโรงเรียนเขว้าไร่ศึกษา อำเภอโกสัมพีสัย จังหวัดมหาสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 3	65
4.2 การสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้รูปแบบการ สอนตามแนวคิด 4 MAT	67
4.3 ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	114
4.4 ผลการพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์	115
4.5 การอภิปรายผลการวิจัย	116
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	
5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	121
5.2 วิธีดำเนินการวิจัย	121
5.3 สรุปผลการวิจัย	123
5.4 ข้อเสนอแนะ	123
บรรณานุกรม	127
ภาคผนวก	133
ภาคผนวก ก - รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ - หนังสือราชการ	135
ภาคผนวก ข - แผนการจัดการเรียนรู้ - เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	143
ภาคผนวก ค - แบบทดสอบท้ายวงจรที่ 1 เรื่อง ระบบเศรษฐกิจ ประเทศไทย - แบบทดสอบท้ายวงจรที่ 2 เรื่อง กลไกราคา - แบบทดสอบท้ายวงจรที่ 3 เรื่อง ระบบเศรษฐกิจพอเพียง - แบบทดสอบความสามารถการคิดวิเคราะห์ ตอนที่ 1 - แบบทดสอบความสามารถการคิดวิเคราะห์ ตอนที่ 2 - แบบทดสอบความสามารถการคิดวิเคราะห์ ตอนที่ 3	161

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ง	
- ตารางแสดงการวิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เพื่อ หาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบกับ จุดประสงค์การเรียนรู้	197
- ตารางแสดงผลการคำนวณหาค่าอำนาจจำแนก และค่า ความยากง่ายของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิด วิเคราะห์	
- ตารางแสดงผลคะแนนการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนทำывงจร	
ภาคผนวก จ	
- ภาพกิจกรรมการเรียนการสอน	239
- ภาพผลงานนักเรียน	
ประวัติผู้เขียน	251

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	แสดงขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลตามกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ	50
ตารางที่ 2	แสดงกำหนดการดำเนินการวิจัย วงจรที่ 1 เรื่อง ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย	59
ตารางที่ 3	แสดงกำหนดการดำเนินการวิจัย วงจรที่ 2 เรื่อง กลไกราคา	59
ตารางที่ 4	แสดงกำหนดการดำเนินการวิจัย วงจรที่ 3 เรื่อง ระบบเศรษฐกิจพอเพียง	60
ตารางที่ 5	แสดงผลจากการทำแบบทดสอบท้ายวงจรที่ 1 ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย	83
ตารางที่ 6	แสดงผลจากการทำแบบทดสอบท้ายวงจรที่ 2 ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย	101
ตารางที่ 7	แสดงผลจากการทำแบบทดสอบท้ายวงจรที่ 3 ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย	113
ตารางที่ 8	แสดงการเปรียบเทียบผลคะแนนการทดสอบท้ายวงจร ของนักเรียน กลุ่มเป้าหมายจากวงจรที่ 1-3	114
ตารางที่ 9	แสดงข้อมูลผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน กลุ่มเป้าหมาย	115
ตารางที่ 10	แสดงการเปรียบเทียบผลคะแนนการทดสอบวัดความสามารถการคิด วิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	115
ตารางที่ 11	แสดงการวิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ของแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เรื่อง ระบบเศรษฐกิจประเทศไทย	199
ตารางที่ 12	แสดงการวิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ของแบบทดสอบกับ จุดประสงค์การเรียนรู้ เรื่อง กลไกราคา	207
ตารางที่ 13	แสดงการวิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ของแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เรื่อง ระบบเศรษฐกิจพอเพียง	215
ตารางที่ 14	แสดงผลการวิเคราะห์รายชื่อของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระเศรษฐศาสตร์ จากสูตรโปรแกรมสำเร็จรูป B-Index Win 6.5	224
ตารางที่ 15	แสดงผลการคำนวณหาค่าอำนาจจำแนก และค่าความยากง่ายของ แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์จากสูตร โปรแกรม สำเร็จรูป B-Index Win 6.5	228
ตารางที่ 16	แสดงผลคะแนนการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนท้ายวงจร สาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียน เขวาไร่ศึกษา	232

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 17 แสดงผลคะแนนการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนเขวาไร่ศึกษา	234
ตารางที่ 18 แสดงผลคะแนนการทำแบบทดสอบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนเขวาไร่ศึกษา	236

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 1	องค์ความรู้ทักษะสำคัญ และคุณลักษณะในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551	15
ภาพที่ 2	แผนภูมิการเกิดการคิด (สุวิทย์ มูลคำ, 2547)	35
ภาพที่ 3	กระบวนการเรียนรู้	37
ภาพที่ 4	วัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT	40
ภาพที่ 5	แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย	44
ภาพที่ 6	แสดงขอบข่ายการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ	48
ภาพที่ 7	แสดงวงจรการวิจัยปฏิบัติการ	49
ภาพที่ 8	แสดงขั้นตอนในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้	51
ภาพที่ 9	แสดงขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์	52
ภาพที่ 10	แสดงลำดับขั้นในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	53
ภาพที่ 11	แสดงลำดับขั้นในการสร้างแบบทดสอบย่อยท้ายวงจร	54
ภาพที่ 12	แสดงการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation)	61